

6 Programma leden telt!

Inleiding en ontwikkelingen

Culturele infrastructuur, leefbaarheid en actieve samenleving

De doelstellingen en activiteiten in dit hoofdstuk richten zich op de Zeeuwse culturele infrastructuur, de leefbaarheid van Zeeland en een vitale en verbonden Zeeuwse samenleving.

Leefbaarheid omvat voorzieningen én actieve, participerende gemeenschappen. We dragen bij aan het tot uiting komen van de verschillende perspectieven, de veelzijdigheid en het potentieel van Zeeuwen, ongeacht leefstijl of leeftijd.

Cultuur

Cultuur heeft een intrinsieke en maatschappelijke betekenis. Het is vormend voor alle mensen. Cultuur is creatief, maakt blij, prikkelt en spiegelt en is daarmee van groot belang voor alle mensen in onze samenleving. Onder cultuur verstaan wij het hele culturele veld van kunsten tot erfgoed en van cultuureducatie tot evenementen. Een goed functionerend en volwaardig cultureel veld is voorwaarde voor een aantrekkelijk Zeeuws vestigingsklimaat. Het aandeel van cultuur aan het Zeeuws bruto regionaal product en in aantal arbeidsplaatsen is substantieel. Daarom is cultuur een kerntaak van de Provincie. We willen samen met netwerkpartners de regionale aantrekkelijkheid vormgeven en het onderscheidende en bijzondere profiel van Zeeland neerzetten.

Het cultureel profiel kent regionale, nationale en internationale aspecten en is het product van een creatieve wisselwerking tussen diverse sectoren. Kortom, cultuur wordt ook als middel ingezet voor het versterken van de stedelijke aantrekkelijkheid en het daarmee onlosmakelijk verbonden 'ommeland' en landschappelijke karakteristieken. We richten ons op Zeeuwse inwoners, bezoekers én op hen die zich hier willen vestigen. We hebben daarbij specifieke aandacht voor de relatie met Zeeuwse jongeren. Wij vinden het belangrijk om aandacht te besteden aan nieuwe makers, culturele vernieuwing en erfgoed en creatieve economie om zo de regio aantrekkelijk te houden en te maken en mede daardoor (jonge) mensen te behouden in Zeeland.

De Corona crisis heeft grote impact gehad op het culturele werkveld. Het is als een van de eerste sectoren getroffen en was ook een van de laatsten die weer mochten opstarten. De effecten van de crisis zijn inmiddels duidelijk en er is gekozen voor een tweesporen aanpak: ondersteuning van de sector waar nodig en steun door stimulering. De Provincie heeft daartoe een Zeeuws Stimuleringsfonds Cultuur opgericht. Die wordt in 2023 verder ingezet. Ook wordt de ontwikkelagenda uitgevoerd waarmee het cultuurveld wordt ondersteund. De Cultural Board draagt hieraan bij door de maatschappelijke betekenis van het cultuurveld te bewaken, advies uit te brengen en maatregelen te ondersteunen.

Speerpunten Cultuur

- De Zeeuwse cultuur is beter verbonden met de omliggende regio's en (inter)nationale netwerken.
- Door professionalisering, onderlinge samenwerking en de verbinding met andere netwerken wordt de Zeeuwse culturele infrastructuur structureel versterkt en wordt een grotere bijdrage geleverd aan diverse maatschappelijke opgaven en transities.
- Het Zeeuwse culturele aanbod is (fysiek of digitaal) goed bereikbaar, toegankelijk en beleefbaar voor alle groepen, met bijzondere aandacht voor jongeren (cultuureducatie en talentontwikkeling).
- Erfgoed en archeologie wordt behouden en ontwikkeld.
- Erfgoed en archeologie is uitgangspunt bij ruimtelijke ontwikkelingen.
- Erfgoed en archeologie wordt optimaal benut voor economische en sociale activiteiten en betrokken bij de (toeristische) promotie van Zeeland.

Beleidskader

- [Omgevingsvisie \(concept\)](#)
- [Ontwikkelagenda cultuurveld 2022-2024](#)
- [Koersdocument Uitvoeringsagenda Zeeuws Erfgoed](#)
- [Museumbeleid 2022-2024](#)

- [Zeeuws Sportakkoord](#)
- [Nationaal Sportakkoord](#)

Reguliere taken

- Bibliotheekwet (Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen (WSOB))
- Erfgoedwet
- Mediawet
- Wettelijke taken met betrekking tot archeologie

Maatschappelijk effect

In samenwerking met interne en externe partners realiseren van een vitale en robuuste culturele infrastructuur die toegankelijk is voor een breed publiek en dienstbaar aan het vestigingsklimaat, de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht van Zeeland. Cultuur heeft een waarde op zich én is van waarde voor andere domeinen, zoals het ontwerpen van duurzame oplossingen of het meer inclusief kijken naar verdienmodellen. Daarnaast levert de sector ook een bijdrage aan de werkgelegenheid.

Leefbaarheid - Brede Welvaart

Leefbaarheid is de tweede pijler binnen dit programma. Doelstelling hiervan is een vitale en verbonden Zeeuwse samenleving. Het programma richt zich daarom op participatie en zelfsturing in brede zin. Leefbaarheid en maatschappelijke zelforganisatie zijn een belang op zich én een voorwaarde voor een economisch veerkrachtig Zeeland.

Onder leefbaarheid verstaan we hier de bereikbaarheid en de beschikbaarheid van maatschappelijke voorzieningen zoals cultureel aanbod, sportfaciliteiten, onderwijs en zorg. Het raakt aan de aantrekkelijkheid om hier te wonen en werken. Wat daarbij belangrijk is, is voor iedere Zeeuw weer anders. De rol van de Provincie is het leveren van een aanvullende bijdrage om de kwaliteit van leven te verbeteren. We stimuleren niet alleen een gezonde leefstijl maar vinden het ook belangrijk om actief de Zeeuwse samenleving te betrekken en samen naar oplossingen te zoeken. Leefbaarheid in Zeeland, daar werken we samen aan! Onze inzet is incidenteel en complementair aan die van andere (maatschappelijke) partijen en gericht op het bovenlokale en regionale niveau.

We willen bijdragen aan de ontwikkeling van de Zeeuwse welvaart in de brede zin van het woord: ecologisch, sociaal-maatschappelijk en economisch. We noemen de balans tussen deze kernoriëntaties Brede Welvaart. Brede Welvaart gaat over gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en (on)veiligheid. We brengen in beeld hoe Zeeuwen Brede Welvaart ervaren en verkennen hoe we de kwaliteit van leven kunnen verbeteren.

We hechten daarnaast waarde aan de Vier Vrijheden. Deze vrijheden, de Four Freedoms, zijn universele waarden die verwoorden hoe we met elkaar om willen gaan in het dagelijks leven, dat we gelijkwaardig zijn en dat we met respect en betrokkenheid met elkaar verbonden zijn. Met de uitreiking van de Four Freedom Awards benadrukken we het belang van deze onderliggende waarden in onze samenleving. Het gesprek over waarden willen we als provincie samen met netwerkpartners ook door het jaar heen verder invullen.

Tot slot is ook zorg een belangrijk thema voor ons. Goede zorgvoorzieningen leveren een belangrijke bijdrage aan een leefbare samenleving. Van belang is dat iedereen in Zeeland toegang heeft tot zorg en ondersteuning wanneer dat nodig is. We participeren in de Zeeuwse Zorg Coalitie, die de basis vormt voor intensieve vormen van samenwerking, al dan niet in ketenverband. Daarbinnen worden acties worden ondernomen om de zorginfrastructuur te versterken en de gezondheid van de Zeeuwse bevolking te verbeteren. Samenwerking in de breedste zin van het woord tussen professionals om gezondheid c.q. vitaliteit van de inwoners te vergroten en preventie om zorgvragen te voorkomen vormen de speerpunten.

Cultuurbegroting; vijf doelstellingen

Hieronder worden de vijf doelstellingen binnen de cultuurbegroting nader toegelicht.

Het gaat om:

1. toekomstbestendige culturele infrastructuur

2. cultureel erfgoed
3. kunsten
4. (talent)ontwikkeling van en cultuureducatie voor jongeren
5. evenementen

De uitwerking onder de eerste doelstelling Toekomstige culturele infrastructuur is de rode draad voor het geheel en geldt ook voor de opvolgende doelstellingen. Deze eerste doelstelling is daardoor wat breder opgezet en de doelstellingen twee tot en met vijf geven een aantal concretere acties weer op de desbetreffende disciplines.

Doelstelling

Toekomstbestendige culturele infrastructuur

De Zeeuwse culturele infrastructuur kent witte vlekken. Wij vinden het van belang dat de Zeeuwse culturele infrastructuur voldoende toekomstbestendig is, zodat het veld optimaal kan bijdragen aan de ontwikkeling van onze provincie. Hiervoor ondersteunen wij een aantal Zeeuwse culturele organisaties en werken we samen met andere overheden.

Het is van belang dat het aanbod aansluit bij de vraag van de (toekomstige) bezoeker. Om vraag en aanbod goed in beeld te hebben, wordt sinds 2022 een monitor ontwikkeld en een behoeftepeiling gedaan.

De coronamaatregelen van de afgelopen jaren hebben negatieve gevolgen gehad voor de sector. Wij gaan door op de ingezette lijn door het verder professionaliseren van culturele organisaties en het ondersteunen van het brede veld.

In het convenant tussen de regio Zeeland en het Ministerie van OCW is daarom beschreven om in een periode van vier jaar toe te werken naar een Zeeuwse basisvoorziening die de culturele infrastructuur in de cultuurregio duurzaam versterkt en kan bijdragen aan nationale doelstellingen. Provincie Zeeland matcht de beschikbare middelen vanuit het Rijk vanuit de wens een stedelijk cultureel klimaat te stimuleren, waarbij met name de aantrekkelijkheid van de provincie voor jongeren en een goed opleidings- en beroepsklimaat voor nieuwe makers centraal staat.

In de ontwikkelagenda cultuurveld wordt uitgegaan van drie pijlers waarbinnen we werken aan de toekomstbestendige culturele infrastructuur: Basis op orde, de intrinsieke waarde van cultuur en vernieuwing en verbreding in samenwerking.

Acties

De Zeeuwse overheden en culturele instellingen intensiveren de afstemming en samenwerking op het gebied van cultuur.

De afgelopen twee jaar zijn nieuwe samenwerkingen ontstaan in verschillende culturele ketens (podia, filmhuizen, musea, erfgoed), alsook met andere economische domeinen (zorg, toerisme, economie, marketing). Het is zaak om deze samenwerking te bestendigen en de gemeente, Provincie en bedrijfsleven hierbij goed aan te haken. Dit kan bijdragen aan het oplossen van vraagstukken op het gebied van vergrijzing, opvolging en professionalisering. Hierdoor wordt het Zeeuwse culturele veld robuuster, gericht op een culturele infrastructuur die beter aanhaakt op landelijke en Europese financieringsstromen en aansluit bij de behoefte van bezoekers van deze culturele instellingen.

Ook de gezamenlijke regeling 'Samen in Zee' wordt gecontinueerd.

Het cultuurveld is vanuit de intrinsieke waarde verbonden met andere domeinen.

Naast een inzet op jonge makers willen wij het cultuurveld vanuit de intrinsieke waarde verbinden met andere domeinen. Er wordt ingezet op de volgende domeinverbindingen:

- Cultuur en economie (bijdrage aan Zeeuwse economie en vestigingsklimaat en cultuur als creatieve, innovatieve industrie).
- Cultuur en marketing (Zichtbaar Zeeland).

- Cultuur en natuur (cultuurlandschap).
- Cultuur en leefbaarheid (inclusie, vrijwilligersbeleid).
- Cultuur en vorming (cultuureducatie en talentontwikkeling).
- Cultuur en maatschappelijke opgaven zoals energietransitie & klimaatverandering (bijv. via cultuurlandschap en Erfgoed-deals met Rijk).
- Cultuur in verbinding met Nederland en Europa (Rijk, Europa, Vlaanderen/Gent).

De bovenstaande vernieuwing heeft de meeste kracht als deze uit het veld zelf voortkomt. Wij nodigen het veld dan ook nadrukkelijk uit om met goede ideeën en actieplannen te komen. Omdat de culturele en creatieve sector ook een economische (vestigings)factor vormt, is het logisch om het bedrijfsleven te vragen om zich hiermee te verbinden en mee vorm te geven.

Jaarlijks in afstemming met andere provinciale opgaven prestatieafspraken maken.

Prestatieafspraken maken met de gesubsidieerde culturele organisaties, waaronder ZB| Bibliotheek van Zeeland (ZB), Zeeuws Museum, Erfgoed Zeeland, Theaterproductiehuis Zeelandia en Centrum voor Beeldende Kunst vormgeving en architectuur Zeeland (CBK Zeeland) over hun bijdragen aan de Zeeuwse culturele infrastructuur en daarbij tot uitdrukking brengen hoe samenwerkingen en domein overstijgende activiteiten worden gerealiseerd.

Verbeteren samenwerking en verbinding met culturele organisaties buiten Zeeland

De Zeeuwse cultuur is relatief sterk naar binnen gekeerd. Er wordt nog te weinig geïnvesteerd in samenwerking met andere domeinen of over de grens. Er liggen kansen voor samenwerking met Vlaanderen en in het bijzonder met de stad Gent. Daarbij gaat het om de sociaal-culturele dimensie van de grensoverschrijdende havenfusie en ontwikkelingen in het kader van North Sea Port District als NOVI-gebied. In Nederland ligt een versterking van de band met andere niet-randstad provincies voor de hand, bijvoorbeeld met de provincies die net zoals Zeeland een nog kwetsbare culturele infrastructuur bezitten. Verder weg liggen kansen door het verder uitbouwen van de bijzondere band met de Verenigde Staten (Roosevelt legacy, FFA) en met gebieden waar Zeeland historische connecties mee heeft. In deze laatste categorie vallen ook het koloniale- en slavernijverleden.

Voortzetten van de Cultural Board Zeeland

Met de Cultural Board Zeeland wordt gestreefd naar een meer prominente rol voor cultuur in het maatschappelijk debat over de ontwikkeling van Zeeland. Als onafhankelijk platform stelt de Cultural Board een agenda op die invulling geeft aan de maatschappelijke betekenis en meerwaarde van het culturele veld.

Zeeland heeft een dekkende museale infrastructuur waarbij de themamusea de regionale musea ondersteunen.

Zeeland heeft een dekkende museale infrastructuur waarbij de themamusea de regionale musea ondersteunen.

De vijf themamusea die ondersteund worden zijn: Zeeuws Museum, Watersnoodmuseum, Zeeuws Maritiem MuZEEum, Bevrijdingsmuseum en het Industrieel Museum Zeeland.

Er is een Zeeuwse basisvoorziening gerealiseerd ter ondersteuning van de culturele infrastructuur

Er is een Zeeuwse basisvoorziening gerealiseerd ter ondersteuning van de culturele infrastructuur

Er is een vervolg gegeven aan de nulmeting door het ontwikkelen van een monitor van de Zeeuwse culturele infrastructuur.

Er is een 0-meting uitgevoerd voor de cultuursector die in 2023 wordt omgezet in een cultuurmonitor met daarin een basis set aan indicatoren. Deze indicatoren worden op reguliere basis gemeten zodat kan worden gevolgd of de uitvoering van het beleid het gewenste effect heeft. Daarnaast is er de mogelijkheid om jaarlijks een onderwerp te verdiepend te onderzoeken.

Doelstelling

Cultureel erfgoed

Ons materieel en immaterieel erfgoed is behouden en wordt benut. Daarnaast is het ontsloten, beleefbaar en toegankelijk en de archeologische waarden zijn beschermd en optimaal beleefbaar. We maken het Zeeuwse erfgoed inclusief door iedereen de kans te geven eraan deel te nemen. Iedereen kan meebepalen wat erfgoed is en hier een eigen waarde aan geven. We zorgen voor een verbinding met maatschappelijke uitdagingen zodat erfgoed nog meer actuele waarde krijgt.

Acties

Provincie Zeeland verbetert de uitvoering van haar wettelijke taken en de bestuurlijke afspraken.

Zeeland investeert in een kwalitatief hoog archeologisch depot met voldoende capaciteit, zowel in personeel als in faciliteiten.

Het IBT beter laten functioneren waardoor problemen vroegtijdig worden opgespoord en proactief opgelost.

De Provincie verleent subsidies in het kader van de Provinciale Onderzoeksagenda Archeologie Zeeland (POAZ)

Het terugdringen van het aantal monumenten wat in matige of slechte staat verkeert, onder andere door het effectief inzetten van restauratiesubsidies en steunpuntfuncties.

Stimuleren van doorontwikkeling en behoud van benodigde Zeeuwse ambachten

De Erfgoedlijnen meer (laten) benutten om het verhaal van Zeeland te vertellen.

Verduurzaming en herbestemming van erfgoed wordt ondersteund.

Doelstelling

Kunsten

We werken aan een Zeeuwse kunstensector waar er voor de inwoner en bezoeker op verschillende manieren cultuur te beleven is. Hierbij is Zeeland het decor en wordt gebruikt als inspiratiebron.

Acties

Ondersteunen van culturele producties, festivals en organisaties die zich onderscheiden op het gebied van Zeeland als decor en inspiratiebron

Ondersteunen van culturele producties, festivals en organisaties die zich onderscheiden op het gebied van Zeeland als decor en inspiratiebron door het subsidiëren van het Zeeland Nazomer Festival, Film by the Sea, Vestrock, Bevrijdingsfestival Zeeland, Muziekpodium Zeeland en Het Zeeuws Orkest.

Doelstelling

(Talent)ontwikkeling van en cultuureducatie voor jongeren

Zoveel mogelijk mensen worden gestimuleerd om deel te nemen aan of kennis te maken met kunst en cultuur. (Jonge) talenten en vernieuwde talenten op het terrein van kunst en cultuur zijn ondersteund door kennis, informatie, bemiddeling, innovaties en adviezen. Cultuureducatie en talentontwikkelingstrajecten voor jongeren zijn in Zeeland effectiever geworden doordat culturele instellingen en onderwijsinstellingen (van primair onderwijs tot en met hoger universitair onderwijs) vaker en consequenter een doorgaande leerlijn hanteren.

Acties

Mede mogelijk maken vervoer naar musea van leerlingen uit het Primair Onderwijs

Via prestatieafspraken met Stichting Cultuurkwadraat, Stichting Kinderkunstweek en HZ Cult verder uitbouwen van een eenduidige Zeeuwse aanpak cultuureducatie

Stichting Cultuurkwadraat voert in opdracht van Provincie en gemeenten en i.s.m. Primair onderwijs in Zeeland de Rijksmatchingsregeling Cultuureducatie met Kwaliteit primair onderwijs uit. In 2023 wordt verder invulling gegeven aan de nieuwe beleidsperiode Cultuureducatie met kwaliteit (CmK).

Ontwikkeling van een brede steunfunctie kunst en cultuur.

Doelstelling

Evenementen

We willen het Zeeuwse imago herpositioneren, zodat mensen Zeeland meer en eerder gaan overwegen als plek om te leven, te werken en te studeren. Deze focus komt voort uit de krapte op de Zeeuwse arbeidsmarkt. Om alle vacatures vervuld te krijgen moeten er meer mensen van buiten Zeeland aangetrokken worden. De aantrekkelijkheid van Zeeland wordt vergroot doordat er evenementen zijn die Zeeland levendig maken.

Acties

Zeeuwse evenementen op het gebied van cultuur, muziek, sport

Zeeuwse evenementen op het gebied van cultuur, muziek, sport, en de Provinciale relatie-evenementen inzetten als middel om de doelstellingen op het gebied van imagoverbetering en regiomarketing te bereiken. Hiervoor worden subsidies verleend en sponsorovereenkomsten gesloten met organisatoren van evenementen.

Doelstelling

Gezond leven

Gezond leven - Sport verenigt Zeeland

Met de inzet op het Zeeuws Sportakkoord 'Sport verenigt Zeeland' werken we aan een duurzame en toekomstbestendige sportinfrastructuur in Zeeland die bereikbaar, toegankelijk en betaalbaar is. We stimuleren beweeggedrag en zetten in op een gezondere leefstijl via bewegen en sport. Sport brengt mensen samen en verbindt.

Iets meer dan de helft (54%) van alle Zeeuwen sport elke week geven ze aan, zo'n 47% voldoet aan de norm voor gezond bewegen (NNGB), 80 tot 90% van de Zeeuwse jeugd is lid van een sportvereniging en tienduizenden Zeeuwen zijn actief als vrijwilliger in de sport. In Zeeland zijn nog zo'n 1.100 sportverenigingen en honderden sport- en beweegondernemers bieden hun diensten aan. Er zijn passende accommodaties en Zeeuwen organiseren sportevenementen die passen bij Zeeland:

land in zee. Duizenden vrijwilligers helpen elke week om dat mogelijk te maken. Hierdoor is de sport dicht bij huis en betaalbaar.

Ondanks deze goede basis liggen er grote uitdagingen. Ongeveer 1/3 van de mensen beweegt niet of onvoldoende. De motorische vaardigheid van kinderen is zeer sterk afgenomen, we zijn te zwaar en hebben last van welvaartsziektes zoals diabetes. De sportparticipatie veranderd: van binnen naar buiten, van groep naar individu. Sportaccommodaties staan steeds meer leeg, competities worden opgeschaald waardoor de drempel om te sporten verhoogd wordt, de klassieke sportvereniging komt verder onder druk te staan door minder leden en vrijwilligers.

Om antwoord te geven op de uitdagingen waar de sport voor staat en meer mensen in beweging te krijgen hebben we, analoog aan het Nationale Sportakkoord een Zeeuws Sportakkoord gesloten, samen met een destijds 30-tal regionale partners (intussen zo'n 80). De inzet van ons Sportakkoord valt uiteen in 6 themalijnen:

1. inclusief sporten en bewegen
2. duurzame sportinfrastructuur
3. vitale sport en beweegaanbieders
4. positieve sportcultuur
5. vaardig in bewegen en talentontwikkeling
6. evenementen die inspireren

Als 'overall' indicator voor de inzet hebben we gekozen voor: de 'norm voor gezond bewegen' (30 minuten per dag voor volwassenen en 60 minuten voor kinderen). Per themalijn zijn er onderliggende acties en activiteiten.

Acties

Plan van aanpak vakspecialisten in het primair onderwijs opstellen

Implementeren van 'Fly-kids' (=leefstijlinstrument) 2-4 jaar in de kinderopvang, zodat een doorlopende lijn wordt gecreëerd met dataverzameling van de Zeeuws Brede Screening (MQ-scan)

We ondersteunen tenminste 25 sportevenementen die passen bij het DNA van Zeeland en welke zorgen voor promotie van Zeeland en mensen in beweging brengen

Sportevenementen die inspireren: we ondersteunen tenminste een 25-tal evenementen die passen bij het DNA van Zeeland, die inspireren om zelf in beweging te komen, Zeeuws talent een podium bieden in hun eigen regio.

Implementatie van het Volwassenenfonds Sport & Cultuur bij alle Zeeuwse gemeenten, teneinde een dekkend netwerk te realiseren, opdat iedere volwassenen van Zeeland, toegang kan krijgen tot sport, beweeg- en cultuuraanbod

Doelstelling

Leefbaarheid

Meer Zeeuwen en in het bijzonder de Zeeuwse jongeren benutten beter de mogelijkheden voor participatie zoals de eindgebruikersaanpak, samenwerking met andere partijen of focus op duurzame ontwikkelingsdoelen (Sustainable Development Goals). De Zeeuwse samenleving is mede hierdoor veerkrachtiger, diverser, inclusiever en vitaler.

Acties

Four Freedoms Award Door Het Jaar Heen

De Provincie Zeeland vindt vrijheid en mensenrechten belangrijk. Aandacht voor deze thema's blijft noodzakelijk. De Four Freedoms/Vier Vrijheden van de Amerikaanse president Roosevelt zijn waarden die ons voorhouden hoe we met elkaar moeten omgaan in het dagelijks leven, dat we gelijkwaardig zijn en dat we met respect en betrokkenheid met elkaar verbonden zijn. Met het jaarlijkse uitvoeringsprogramma 'Four Freedoms door het jaar heen' wil de Provincie dat alle inwoners van Zeeland - jong en oud - meer kennis krijgen van Roosevelt en het belang van de Vier Vrijheden.

Met dit programma wil de Provincie:

- Het bewustzijn in de samenleving over over het belang van vrijheid vergroten.
- In samenwerking met gemeenten en maatschappelijke organisaties activiteiten en evenementen bedenken en organiseren over thema's als vrijheid, discriminatie, verdraagzaamheid en respect.
- De activiteiten en evenementen in het jaarprogramma aan laten sluiten bij de uitreiking van de Four Freedoms Awards in Middelburg en New York.
- Samenwerking tot stand brengen tussen organisaties en regio's in Zeeland en West-Brabant, maar ook landelijk (breed Roosevelt-netwerk met onder meer het Nationaal Fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg, Nationaal Nationaal Comité 4 en 5 mei, het Platform WOII enzovoorts).

Impuls Participatie

- We continueren onze inzet op participatietrajecten: op het Zeeuws Heldenfonds, Jouw Zeeland en het Navigatieteam.
- Binnen de Regio Deal 'Zeeuwen zelf aan zet' onderzoeken we samen met andere Zeeuwse overheden maatschappelijke organisaties de mogelijkheden voor het opzetten van een Zeeuws participatieplatform. De bedoeling is dat het platform bijdraagt aan het vergroten van het oplossend vermogen van de Zeeuwen.
- We ondersteunen de werkzaamheden van het Navigatieteam. We evalueren de werking en zoeken actief naar koppeling met andere bestuurlijke overleggen, teneinde de bestuurlijke inzet en effectiviteit te optimaliseren.
- We stellen in het kader van het subsidieprogramma LEADER cofinanciering beschikbaar voor initiatieven van onderop die de leefbaarheid op het platteland verbeteren.

Jongerenparlement

Jouw Zeeland is de jongerendenktank van de Provincie Zeeland. Jongeren van 12 tot 23 jaar praten tijdens debatten, denktankbijeenkomsten en het Jongerenparlement mee over onderwerpen die hen aangaan. Via het jongeren netwerk betreft de Provincie Zeeuwse jongeren bij de ontwikkeling en uitvoering van provinciaal beleid.

In 2022 hebben we tweede editie van het Jongerenparlement georganiseerd. Ook hebben we in 2022 de eerste scholen ontvangen die het Provinciespel hebben gespeeld. Dit in samenwerking met ProDemos. In 2023 willen we verder focussen op het Provinciespel met een groter aanbod aan bezoeken. Daarnaast willen we het activiteitenaanbod op elkaar aan laten sluiten om een zo breed mogelijke groep jongeren aan te spreken. De activiteiten richten zich op verschillende niveaus van participatie: van passief tot actief meedoen. En vinden zowel op school, extern, als op het Provinciehuis plaats.

Kader Brede Welvaart

- We ontwikkelen mede op basis van de monitor Leven in Zeeland 2021 een leefbaarheidskader om te werken aan de kwaliteit van leven in Zeeland.

- We gaan na hoe we transitienetwerken van burgers in Zeeland kunnen ondersteunen, bijv. in de vorm van werkplaatsen, pilots of living labs.
- We doen mee aan de Dag van de Duurzaamheid in het onderwijs. Bij deze dag is het uitgangspunt dat in de samenleving van morgen duurzame ontwikkeling het nieuwe normaal is.

Monitor Leven in Zeeland

In de Regionale Monitor Brede Welvaart van het CBS wordt de brede welvaart van gemeenten, provincies en COROP-gebieden in kaart gebracht. Aan de hand van 42 indicatoren geeft de monitor een breed en divers beeld van de staat van ontwikkeling van de regionale samenleving. Deze monitor vormt de onderlegger van het grootschalige onderzoek onder de Zeeuwen in het kader van 'Leven in Zeeland' door het HZ-Kenniscentrum Zeeuwse Samenleving. Dit onderzoek (voorheen 'de Staat van Zeeland') wordt eens in de vier jaar herhaald. 'Leven in Zeeland 2021' is in 2022 gepubliceerd. Op basis daarvan kan er in 2023 verdiepend onderzoek plaatsvinden.

Doelstelling

Versterking zorginfrastructuur en zorgketen

De leefbaarheid in Zeeland is versterkt door een bredere en intensievere ketenwerking in de zorgsector en het sociaal domein teneinde het niveau van zorgvoorzieningen in stand te houden en te versterken.

Ondersteuning van de keten(samen)werking in de zorg vindt plaats door aandacht te besteden aan de arbeidsmarkt in de zorg, financieel bij te dragen aan het project vakantiedokter, vervulling van leemtes in het zorgaanbod te verkennen en te bewerkstelligen, subsidiering van een Kennis & Innovatienetwerk in de zorg, de bereikbaarheid van zorgvoorzieningen waar nodig te verbeteren.

De beschikbaar gestelde gelden door de Rijksoverheid uit het Compensatiepakket Marinierskazerne helpen daar eveneens bij. We faciliteren de sector door middel van incidentele subsidies, al dan niet in de vorm van cofinanciering van Europese Projecten.

De Provincie vervult een rol in de keten van zorgvoorzieningen. We doen dat door bij te dragen via ketenverbindingen, zoals binnen de Zeeuwse Zorg Coalitie (ZZC) en bij te dragen aan (Kennis&Innovatie)netwerken in de zorgsector.

Acties

Kader Zorg

- Zowel bestuurlijk (als lid) als ambtelijk bijdragen binnen de structuur van de Zeeuwse Zorg Coalitie, teneinde via deze krachtenbundeling te werken aan de Zeeuwse zorgagenda.
- Waar noodzakelijk en mogelijk stimuleren en faciliteren we samenwerking tussen zorginstellingen en -aanbieders, tussen de Zeeuwse kennis- en zorgsector en tussen het zorg- en sociaal domein.
- We benutten de verbindingen met het Navigatieteam Leefbaarheid, Economic Board Zeeland, het Overleg Zeeuwse Overheden (OZO), de Academische Werkplaats Ouderenzorg (AWOZ) en stellen hiervoor menskracht en middelen beschikbaar.
- We vragen –wanneer aan de orde- aandacht voor de specifieke geografische en demografische positie van de provincie Zeeland bij landelijke adviesorganen, c.q. de Rijksoverheid, met name voor zaken die voorwaardenscheppend zijn voor de zorgsector en waarbij de dunne bevolkingsdichtheid c.q. de Zeeuwse schaal zich slecht verhoudt tot landelijke richtlijnen.
- We faciliteren door middel van de inzet van menskracht de projecten zoals die voortvloeien uit het Compensatiepakket Marinierskazerne op het terrein van de zorgsector.
- We verlenen eenmalige projectsubsidies om innovatieve ontwikkelingen binnen de sector mogelijk te maken.

Trendindicatoren

Trendindicatoren	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Aantal bezoekers Zeeuwse musea	552.276	592.267	583.716*	262.076	332.400	n.n.b.
Aantal toekenningen voor restauratie rijksmonumenten	4	4	4	4	5	7
Aantal leerlingen cultuureducatie VO-MBO-HBO	7.000	8.165 (cursusjaar 2017-2018)	8.000**	8.000	n.b.	n.n.b.
Aantal deelnemers Jeugd Theater School Zeeland	215	221	220**	220	220	n.n.b.
Aantal leerlingen restauratie opleidingsproject	12	15	15**	15	20	n.n.b.

Vanwege de Corona Crisis is de trendindicatie verstoord ten opzichte van voorgaande jaren. Het heeft vanwege de impact van die context minder waarde om getalsmatige indicatoren op te nemen voor de komende twee jaren.

* Betreft aanname dat aantal bezoekers overeenkomstig is met 2018.

** Op basis van aanname dat aantal deelnemers / leerlingen t.o.v. 2018 stabiel zal blijven.

Doelindicatoren

Doel	Indicator	Stand 2019	Stand 2020	Stand 2021	Streefwaarde 2022	Streefwaarde 2023	Einddoel
Toekomstbestendige culturele infrastructuur	Receptieve deelname aan activiteiten van Zeeuwse inwoners van 16 jaar en ouder (monitoring ZB) in aantallen	192.000*	n.b.	n.b. vanwege Corona is de culturele sector een groot deel v/h jaar dicht geweest	192.000	192.000	192.000
(Talent) ontwikkeling en cultuureducatie jongeren PO en VO	Deelname aantal leerlingen ** cultuureducatie PO	54.000	n.b.	idem, daarnaast waren groepsbezoeken ook niet mogelijk. In beperkte mate zijn er digitale lessen gegeven over cultuur en erfgoed	54.000	54.000	54.000

Restauratievolume (Databank Erfgoedmonitor)	% Rijksmonumenten (exclusief oorspronkelijke functie woonhuis), weergegeven naar de staat van het casco, categorie 'matig' en 'slecht' ***	24%	22,2%	21,5%	22%	22%	10%
---	--	-----	-------	-------	-----	-----	-----

* Bron CBS: aantal inwoners Zeeland 2019 minus aantal inwoners jonger dan 20 jaar > afgerond 320.000. Ruim 60% van dit aantal (bron Staat van Zeeland ZB) bezoekt in 2017 culturele evenementen = 192.000

** Bron CBS: 2019 aantal jongeren Zeeland 5-19 jaar is afgerond 60.000. Aanname is dat gelet op de kerndoelen PO bijna alle PO scholen iets aan cultuureducatie doen > 90% x 60.000 = 54.000

*** Bron: Erfgoedmonitor fysieke staat van rijksmonumenten Zeeland. Gegevens betreffen de staat van onderhoud buitenzijde.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Doelstelling	Begroting 2023
Lasten	
060101-Toekomstbestendige culturele infrastructuur	15.946
060102-Cultureel erfgoed	3.057
060103-Kunsten	427
060104-Talentontwikkeling van en cultuureducatie voor jongeren	601
060201- Evenementen	863
060401-Leefbaarheid -brede welvaart, versterking zorginfrastructuur	1.113
060402-Gezond leven	891
069999-Ambtelijke inzet	711
Totaal Lasten	23.609
Baten	
060101-Toekomstbestendige culturele infrastructuur	965
060401-Leefbaarheid -brede welvaart, versterking zorginfrastructuur	43
Totaal Baten	1.008
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	22.601
Onttrekkingen	
980699 Bestemmingsreserves-Pr.6	1.648
Toevoegingen	
980699 Bestemmingsreserves-Pr.6	585
Mutaties reserves	-1.062
Resultaat na bestemming	21.538